

АЊА КОПРИВИЦА*

НАДА ЂУРИЧИЋ**

Правни факултет за привреду и правосуђе
Нови Сад

UDC: 316.624:343

Прегледни рад

Примљен: 30.08.2021

Одобрен: 02.11.2021

Страна: 65–75

DOI: 10.51738/Kpolisa2021.18.2p.1.05

НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ ПРОСТИТУЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Сажетак: Проституција као друштвени феномен присутна је вековима у разним формама и облицима испољавања, прилагођавајући се различитим друштвеним реакцијама које су покушале да је контролишу или искорене. Њена присутност постоји без обзира на друштвени слој, националност или територију, па самим тим, разни су облици контроле и режими које државе примењују како би овај облик понашања сузбиле или бар контролисале. Преовлађују схватања на којима се темељи прохибионистички режим проституције, да она представља један вид социјалне изопачености, неморалног, девијантног понашања из разлога што се сексуални живот двоје људи своди на робно-новчани однос.

Предмет овог рада јесте законско регулисање проституције у Републици Србији, као и анализа правних режима регулисања проституције у упоредном праву. У законодавству Републике Србије 2016. године, Закон о јавном реду и миру донео је новину када је у питању регулисање проституције, прописивањем новог облика радње извршења овог прекршаја, па се сада овим законом прописује и санкционисање лица која користе услуге проституције.

Кључне речи: проституција, прекршај, девијантно понашање, Закон о јавном реду и миру, Кривични законик

Увод

Проституција се дефинише као негативна социјална појава која обухвата понашања везана за стицање материјалне користи путем пружања сексуалних услуга. Према многим изворима појавила се још у старом веку, а кроз историју имала је различиту улогу у различитим друштвима и заједницама, од делатно-

* koprivicaanja@yahoo.com

** nadasdjuricic@gmail.com

сти која је била прихваћена као део религијских обреда, до забрањености и друштвене стигматизованости.

Проституција се огледа у пружању сексуалних услуга коју прати емотивна равнодушност, уз материјалну накнаду, најчешће новац. Дакле, битно обележје проституције је повезивање сексуалног односа и довођење у везу сексуалног односа са новцем, односно са другом накнадом или наградом, а уз присуство промискуитетности. Она подразумева давање свог тела другим лицима ради задовољења њихових сексуалних потреба у замену за новац и друге материјалне вредности, уз постојање емоционалне и сексуалне равнодушности. Проституцију је могуће класификовати на неколико основних појавних облика, с обзиром на пол особе која се проституише, проституција се може поделити на: женску и мушку проституцију, с обзиром на пол клијента проституција се може поделити на: хетеросексуалну и хомосексуалну проституцију, такође, на добровољну и присилну проституцију која може бити стална и привремена. Према степену организованости може се поделити на неорганизовану и организовану проституцију.

Организована проституција представља једну од криминалних делатности организованог криминала која доноси брзо увећање капитала, а иако се сматра да су економски разлози примарни за улазак лица у проституцију, истраживања показују да су проститутке ускраћене за највећи део зараде ове активности. Разлог за то јесте постојање одређене мреже лица која организују проституцију, појављују се макрои, који пружају физичку заштиту проституткама и помажу уколико буду изложене прогону власти, али који их контролишу и узимају највећи део новца од услуга које оне пружају. Из тог разлога сматра се да је танка линија између добровољне проституције и сексуалне експлоатације. Како је проституција једна од најзбиљнијих делатности организованог криминалитета, која доноси огроман профит криминалним организацијама, ова појава добија негативне размере и на глобалном нивоу. Проституција као облик девијантног понашања повезана је са другим социопатолашким појавама као што су алкохолизам, наркоманија и криминалитет, из чега се може закључити колико деструктивне последице она оставља на појединца. Те последице су најчешће здравствене, социјалне и економске природе.

Не постоји јединствен систем законског регулисања проституције на међународном нивоу, већ државе слободно одлучују о начину њеног регулисања. Поједина законодавства дозвољавају проституцију, али је правно регулишу, поједина санкционишу, тако да је и данас у многим државама присутна дилема да ли проституцију треба сузбити мерама друштвене репресије или је толерисати и правно регулисати. Основни режими регулисања проституције су прохибиционизам, реглментаризам, аболиционизам, а на основу аболиционизма препозаната је појава четвртог модела – неоаболиционизма. У законодавству Републике Србије она је прописана као прекршај против јавног реда и мира, где се кажњава како особа која пружа сексуалне услуге уз накнаду, тако и сам корисник услуга проституције. Из овога видимо да је наша држава окренута традиционалном, искључивом моделу сузбијања ове негативне друштвене појаве.

Појам проституције

Проституција се у свакодневном говору често назива „најстаријим занатом”, а сам термин потиче од латинске речи „*prostituere*” што би у преводу значило јавно излагати. Постоје много дефиниција овог облика девијантног понашања за које се сматра да није у складу са друштвеним нормама и јавним моралом. Проституција се дефинише као сексуални однос који карактеришу плаћање, обично у новцу, промискуитет и емоционална равнодушност. Проституција је, пре свега, пружање сексуалних услуга другим особама које могу да буду различитог или истог пола (Шпадијер-Цинић 1988, 83). Конвенција Уједињених Нација којом се предвиђа елиминација свих облика сексуалне експлоатације, проституцију одређује као коришћење женског тела као робе која се продаје, мења (не искључиво за новац), а укључује повремену проституцију, уличну проституцију, проституцију санкционисану у друштвенокултурној пракси, порнографију, секс туризам и тржиште невестама преко поште (Бјелајац 2014, 122). Проституцијом се баве жене, али и мушкирци који за новчану или другу награду блудниче са унапред неодређеним кругом особа, Може бити хетеросексуална и хомосексуална (Модли, Корајлић 2002, 521). Сматра се да је најстарији облик женске хетеросексуалне проституције „храмска проституција“ које је настала као део верских ритуала и обреда, што имплицира да је кроз стари и средњи век проституција била друштвено толерисана појава. Распадом робовласничког друштва и настанком феудализма и следећих класних формација она није нестала, већ се само моделирала у зависности од друштвених реакција на постојање проституције (Стевановић 2013, 126). У литератури се разликују историјски и савремени типови проституције. Под историјским типовима проституције подразумевају се религиозна, ритуална, компензациона, супституциона и професионална проституција, док се под савременим типовима проституције подразумевају агенцијска проституција, викенд проституција, хотелска проституција, девојка на позив, шоу грлс проституција и тзв. прикривена проституција. Поред тога, постоји подела на јавну и тајну проституцију, женску и мушку проституцију, професионалну и неорганизовану, уличну проституцију, проституцију средњег и проституцију високог ранга, итд (Марковић 2007, 198).

Према форми, проституција може да буде неорганизована, односно улична проституција која је економски најмање исплатива, али и организована у виду отварања јавних кућа и бордела. Сматра се да је неорганизована, односно улична проституција, на најнижем нивоу, а посматрано са економског аспекта она је најмање профитабилна. Организовање проституције представља једну од важних криминалних делатност организованог криминалитета, којом се остварују велики профити. Та делатност се по правилу врши у вези са кривичним делом трговине људима, али и са заснивањем ропског односа. За овакве криминалне активности организованог криминалитета карактеристично је да често имају наглашен интернационални карактер (Шкулић 2018, 311). Србија има дугу историју организоване проституције, а према подацима Минис-

тарства унутрашњих послова Кнежевине Србије из 1871. године, први бордел је отворен 1829. године, мада је ову појаву претежно пратила репресија или порицање њеног постојања (Стевановић 2011, 281). Проституција је уско повезана са криминалним активностима, а може да буде и узрок криминалног понашања, па тако долази до тога да се особе које се баве проституцијом често јављају као извршиоци кривичних дела или и као саучесници. Сматра се да су проститутке често подстrekачи и помагачи у вршењу криминалних делатности. Такође, проституција се јавља у бићу одређених кривичних дела као што су подвођење и омогућавање вршења полног односа, посредовање у вршењу проституције, али и трговина људима где је танка линија између добровољне проституције и сексуалне експлоатације жртава трговине људима.

Проституција се сматра неморалним начином стицања зараде као и симболом блуда. Најчешће се тумачи као негативна друштвена, социопатолошка појава, облик девијантног понашања, која кроз читаву историју па све до данас, није успела да се искорени.

Правни режими регулисања проституције

Значајни међународни документи Уједињених нација, Савета Европе и Европске уније садрже одредбе које се односе на проституцију. Један од најзначајнијих јесте Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима, донета 2005. године у Варшави која у преамбули указује да сваки облик трговине људима представља кршење људских права, повреду достојанства и интегритета човека, а да највиши циљ држава потписнице мора да буде поштовање права жртава, заштита жртава и сузбијање трговине људима. Поред ње значајне су Конвенција о заштити људских права и основних слобода, донета у Риму 4. новембра 1950. године, као и препоруке Комитета министара држава-чланицама Савета Европе, међу којима је Препорука бр. Р (91) 11 о сексуалном искоришћавању, порнографији и проституцији и трговини децом и адолосцентима (Закон о потврђивању конвенције Савета Европе о борби против трговине људима 2009, чл. 2).

Проституција као девијантан облик понашања уско је повезана са другим облицима социопатолошког понашања, као што су криминалитет, наркоманија, алкохолизам, па државе данас покушавају кроз разне моделе да стану на пут овој појави која од првобитних заједница па до данас није искорењена. Непостојање јединственог става на међународном нивоу о моделу законског регулисања проституције допринело је да се начин законског регулисања проституције разликује у националним законодавствима различитих држава. У том смислу, издвојила су се три основна типа правног регулисања проституције, с тим да државе одабрани модел прилагођавају својим потребама (Пејовић 2016, 329). Прохибиционизам као модел регулисања проституције, шаље поруку друштву да држава сматра проституцију негативном и недопуштеном друштвеном појавом против које се бори санкционисањем, односно, инкриминисањем у виду прекраја или кривичног дела. Присталице овог схватања

сматрају да је распрострањеност ове појаве допринела ширењу многих полних болести и да постоји потреба да се заустави ширење АИДС-а, хепатитиса и других болести. Такође, истичу да је потребно предузети репресивне мере против ове појаве, јер би се њеним дозвољавањем легализовало и занимање проститутке, које би тиме постало слободно и друштвено прихватљиво. Како је проституција штетна друштвена појава, имала би и штетне друштвене последице (Делибашић 2010, 10).

Међутим, и поред забране, проституција у државама које прихватају прохибиционистички модел постоји, а негативан однос према проституцији највише погађа жене које се баве проституцијом. С обзиром на то да подлежу законском санкционисању, друштво посматра жене које се баве проституцијом као делинквенткиње, док су оне истовремено изложене физичком и економском насиљу макроа, полиције и корисници сексуалних услуга. Прохибиционистички модел регулисања проституције има за циљ искорењивање проституције репресивним мерама, док занемарује узроке уласка жена у проституцију (Пејовић 2016, 330). Проституција је и даље присутна у земљама у којима постоји овај облик забране, а овом моделу се највише замера то што овај законски модел регулисања проституције има за циљ искорењивање проституције репресивним мерама, али занемарује узроке уласка жена у проституцију и не пружа женама могућност изласка из проституције кроз одговарајуће програме и мере. Република Србија спада у државе прохибиционистичког режима где је проституција прописана као прекрај против јавног реда и мира, а поред пружања услуга, уступања просторија ради проституције, кажњава се и корисник услуга проституције.

Реглментаризам као модел регулисања проституције, проституцију посматра као појаву која се може контролисати уз помоћ одређених правила. Неке од држава у којима је присутан реглментаризам су: Холандија, Немачка, Мађарска, Грчка. Овај правни режим регулисања проституције је законски регулисан на начин што је бављење проституцијом дозвољено и подразумева отварање јавних кућа. Позитивни аспекти овог система су да је проституција дозвољена или контролисана, а лицу које се бави проституцијом пружа се заштита према праву по основу рада, здравствена заштита која омогућава лекарске прегледе, а самим тим постоји шанса за смањивање ширења полних болести. Лице није маргинализовано као у претходном случају, а у могућности је да пријави државним органима насиљне клијенте, из разлога што држава врши надзор над проституцијом. Насупрот наведеним предностима, жене у јавним кућама су најчешће економски експлоатисане од стране власника, немају могућност да врше селекцију клијената, а подвргавање лекарским прегледима односи се само на жене, док корисници сексуалних услуга немају исту обавезу (Кухајда 1972, 42).

Абилиционизам легализује проституцију, али забрањује и санкционише сводништво и врбовање (Француска). Они који сматрају да проституцију треба декриминализовати, истичу да проститутке, као слободне жене, имају право да одлуче да ли ће се бавити проституцијом или не, што може да се посматра као врста радног ангажовања лица која се баве проституцијом, а ограничавање

лица у овом избору пориче равноправност жена и статуса који жена има као људско биће (Бјелајац 2013, 208-209.) Иако је проституција дозвољена, санкционисано је подвођење и друге активности у вези са проституцијом, те се присталице овог приступа залажу за забрану искоришћавања проституције других (Ристивојевић 2015, 4). Према новијој класификацији, препознат је и четврти режим уз помоћ којег државе регулишу појаву проституције, односно неоаболиционизам, а према којем је само купац криминализован. Неоаболиционизам је присутан у Шведској, Норвешкој и Исланду (Jakobsson, Kotsadam 2010, 5).

Законско регулисање проституције у Републици Србији

Проституција је присутна како у свету тако и у Републици Србији која је присталица прохибионистичког режима и према проституцији се односи као према преступу, конкретно, у националном законодавству Републике Србије проституција је прописана као прекршај против јавног реда и мира.

Како Закон о јавном реду и миру дефинише, прекршај против јавног реда и мира јесу противправна дела којима се на јавном месту угрожава или нарушава јавни ред и мир, ствара узнемирење или угрожава сигурност грађана, омета кретање грађана или остваривање њихових права и слобода, вређа морал, угрожава општа сигурност имовине, вређају или ометају службена лица или се на други начин нарушава јавни ред и мир. Под јавним местом подразумева простор доступан неодређеном броју лица чији идентитет није унапред одређен, под истим условима или без посебних услова, такође, сматраће се да је извршен прекршај или кривично дело на јавном месту чак и онда када се радња извршења не сматра јавним местом, али је то место доступно погледу или чујности са јавног места или је последица наступила на јавном месту (Закон о јавном реду и миру 2018, чл. 3).

Ранији Закон о јавном реду и миру санкционисао је само лице које се одаје проституцији и лице које уступа просторије ради проституције. Па је тако у члану 14. став 1. Закона о јавном реду било прописано да „свако лице које се одаје проституцији или уступа просторије ради проституције казниће се затвором у трајању од 30 дана“, док је у ставу 2. била предвиђена квалификаторни околност, тј. „лице које уступа просторије ради проституције малолетном лицу казниће се казном затвора до 60 дана“. Заштитни објект код ове врсте прекршаја је јавни морал и безбедност лица, а последица је у њиховом нарушавању (Васиљевић 1998, 125).

Нови Закон о јавном реду и миру који је ступио на снагу у марту 2016. године, где је проституција прописана у члану 16., унео је новине, на начин да се сада санкционише како лице које се одаје проституцији и оно које уступа просторије ради проституције, тако и лице које користи услуге проституције. За разлику од претходног Закона о јавном реду и миру, новим законом је предвиђена санкција за клијенте, односно за она лица која користе услуге проституције. Дакле, Закон прописује да је одавање проституцији, коришћење услуга

проституције или уступање просторија ради проституције прекршај, за који прописује новчану казну од 50.000 до 150.000 динара или казну затвора од 30 до 60 дана. Такође, закон прописује казну затвора у трајању од 30 до 60 дана за лице које уступа просторије малолетном лицу ради проституције.

У виду реформе Закона о јавном реду и миру Србија је постала „ис-
кључива“ земља што се тиче начина регулисања проституције, где се сада по-
ред лица које пружа услуге, санкционише и лице које користи услуге прости-
туције. Међутим, често се поставља питање да ли стварно држава може да
контролише морал. Према Ристивојевићу, упитно је да ли морал и морална
схваташа треба да представљају заштитни објект у прекршајном и кривичном
праву. Тада морални став је толико репресиван и до те мере оштро осуђује ко-
ришћење полног односа са проститутком да захтева прекршајно санкциониса-
ње клијента и поред чињенице да он не ремети јавни ред и мир (према Закону
о јавном реду и миру) јер се такав полни чин обавља у тајности, нити задире у
област туђе полне слободе јер је добровољан (Ристивојевић 2016, 510). Овакав
законски модел регулисања проституције има за циљ искорењавање проститу-
ције репресивним мерама, али занемарује узроке уласка жена у проституцију и
не пружа женама могућност изласка из проституције кроз одговарајуће про-
граме и мере (Суботин 2018, 181). Како истраживања показују, када је реч о
проституцији, кажњавање није довело до смањења ове појаве, јер је велики
број повратника који се баве проституцијом. Имајући у виду висину запрећене
казне, поставља се питање да ли ће моћи на овај начин да одврати лице од ба-
вљења проституцијом. Високе казне могле би управо да постигну супротан
ефекат, јер да би извршило казну лице ће морати да надокнади претрпљен фи-
нансијски губитак и поново ће се бавити проституцијом (Пејовић 2016, 334).
Кривична дела која су на одређени начин и у одређеној мери повезана са про-
ституцијом су подвођење и омогућавање вршења полног односа, посредовање у
вршењу проституције која спадају у Главу XVIII Кривичног законика, као и
кривично дело трговина људима (Кривични законик 2019, чл. 388) које је про-
писано у Глави XXXIV Кривичног законика и спада у групу кривичних дела
против човечности и других добара заштићених међународним правом. Кри-
вично дело подвођења и омогућавања вршења полног односа састоји се у под-
вођењу малолетног лица ради вршења обљубе, са њом изједначеног чина или
друге полне радње, где је прописана казна затвора од једне до осам година и
новчана казна, односно у омогућавању вршења обљубе, са њом изједначеног
чина или друге полне радње са малолетним лицем где је казна затвора од шест
месеци до пет година и новчана казна (Кривични законик 2019, чл. 183). Кри-
вично дело посредовање у вршењу проституције врши онај ко наводи или под-
стиче другог на проституцију или учествује у предаји неког лица другоме ради
вршења проституције или ко путем средстава јавног информисања и других
сличних средстава пропагира или рекламира проституцију – казниће се затво-
ром од шест месеци до пет година и новчаном казном, а тежи облик овог дела
постоји уколико је учињено према малолетном лицу, где је запрећена казна од
једне до десет година и новчана казна (Кривични законик 2019, чл. 184). Кри-
вично дело трговине људима дефинисано је на веома комплексан начин које

има један основни, пет тежих и три посебна облика. За постојање кривичног дела трговине људима потребно је и да радња извршења има функционални карактер, односно да се предузимањем одређене радње тежи постизању неког циља, који могу бити: експлоатација рада пасивног субјекта, принудни рад пасивног субјекта, вршење криминалне делатности од стране пасивног субјекта, проституција или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачање, употреба у порнографске сврхе, успостављање ропског или њему сличног односа, одузимање органа или дела тела као и коришћење у оружаним сукобима (Шкулић 2019, 443). За основни облик овог кривичног дела запрећена је казна затвора од три до дванаест година, а пристанак лица на експлоатацију или на успостављање ропског или њему сличног односа не утиче на постојање кривичног дела.

Трговина људима је организована криминална делатност у којој се људи третирају као роба, која се контролише и експлоатише (Бјелајац 2014, 24). Проституција и трговина људима су две појаве тесно повезане. Организације за трговину људима постоје широм света и присилјавају жене и децу на живот у сексуалном ропству.

Закључак

Проституција представља један од најстаријих облика друштвене патологије када људско тело постаје роба која се продаје. Ова појава која је присутна од давнина, опстала је упркос времену, и постала широко распрострањена у свим сферама људског живота без обзира на облике државног уређења и друштвеног система вредности. Став друштва према овој појави прешао пут од толеранције до санкционисања, а данас не постоји јединствен систем нити модел на основу кога се регулише проституције на међународном нивоу, већ државе независно одлучују о начину регулисања ове појаве, иако се може закључити да она одолева разним облицима контроле и санкционисања.

Поред тога што представља социјалнопатолошку појаву, сматра се и криминогеним фактором, па самим тим може да буде узрок криминалног понашања и повезана са криминалним деловањем, а истраживања показују да је присутнија у срединама где је криминално деловање развијено. С обзиром да проституција представља једну од најзбиљнијих делатности организованог криминалитета, која доноси огроман профит криминалним организацијама, ова појава добија негативне разmere на глобалном нивоу, па свеукупно, поред тога што деградира и оставља негативне последице на појединца, утиче и на унутрашњу безбедност државе као и на безбедност међународне заједнице. Имајући у виду опасности које произилазе из организованог криминалитета по безбедност државе и друштва јасно је због чега је изузетно важно сузбијање проституције као појаве, а посебно као делатности организованог криминалитета.

У циљу заштите друштва од негативних последица криминалитета, тежи се супротстављању оваквом понашању применом превентивних и репресивних

мера. Иако се репресивне мере на први поглед чине као најбоље решење за сузбијање криминалитета и сваког облика девијантног понашања, нису се показале као ефикасне у борби против проституције. Борба против било ког облика криминалитета превентивним мерама је дуга и тешка, али, дугорочно гледано, могла би да буде делотворнија и потпунија.

Проституција је опстала до данас, а из различитих начини њене контроле, који се крећу од легализације до забране, може се извести закључак да не постоји универзално решење како превентивно тако ни репресивно које је успело да јој стане на пут вековима уназад.

Република Србија се одлучила за репресивни модел сузбијања проституције, прописивајући прекршајну одговорност, међутим, иако наше законодавство предвиђа прекршајну одговорност и за коришћење услуга проституције, односно и за клијенте, приметно је да се више кажњавају особе које се одају проституцији него оне које користе услуге проституције. Иако се репресивне мере нису испоставиле као ефикасне, Република Србија се и даље држи традиционалног система прохибиционизма, санкционисањем и онога ко пружа и онога ко користи услуге проституције.

Докле год постоји тржиште за потражњом одређене робе, до тад ће постојати и роба, дакле, проституција не би могла да постоји без потражње за услугом. Значајно би било размотрити измену овог прекршаја тако да санкција буде предвиђена само за клијенте и лица која уступају просторије ради проституције. Укидање прекршајне одговорности за особе које се одају проституцији могло би допринети сузбијању проституције, а тада би се особе које се баве проституцијом лакше, слободније и чешће обраћале за здравствену, социјалну, психолошку помоћ, без страха од санкционисања и не би се кажњавала лица која се, по правилу, већ налазе у тешкој економској ситуацији и проблематичним животним околностима.

Литература

1. Ђелајац, Јељко. 2013. *Организовани криминалитет - Империја зла*. Нови Сад: Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду.
2. Ђелајац, Јељко. 2014. *Трговина људима – Злочин против човечности*. Нови Сад: Правни факултет за привреду и правосуђе.
3. Васиљевић, Драган. 1998. *Основи прекрајног права са заштитом јавног реда и мира*. Београд: Виша школа унутрашњих послова.
4. Делибашић, Вељко. 2010. *У канцама проституције, кривичноправни аспект проституције*. Београд: Чигоја штампа.
5. Закон о јавном реду и миру, „Службени гласник Републике Србије”, бр. 6/2016 и 24/2018.
6. Закон о потврђивању конвенције Савета Европе о борби против трговине људима, „Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори”, бр. 19/2009

7. Jacobsson, Niklas. Kotsadam, Andreas. 2010. *The Law and Economics of International Sex Slavery: Prostitution laws and trafficking for sexual exploitation*, Gothenburg: University of Gothenburg, School of Business, Economics and Law.
8. Кривични законик, „Службени гласник Републике Србије” бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019.
9. Кухајда, Владимир. 1972. „Проституција у Војводини”, Магистарски рад. Универзитет у Београду: Правни факултет у Београду.
10. Марковић, Иванка. 2007. *Основи криминологије*. Бања Лука: Правни факултет.
11. Модли, Душко. Корејлић, Неџад. 2002. *Криминалистички рјечник*. Тешањ: Центар за културу.
12. Пејовић, Драгана,. 2016. „Проституција у упоредном праву и праву Републике Србије.” *Правни записи* 7 (2): 324-338.
13. Ристивојевић, Бранислав. 2015. „Утицај вредносних ставова о постојању слободе воље у проституцији на обликовање кривичноправне реакције на трговину људима.” *Наука, безбедност, полиција* 20 (1): 1-15.
14. Ристивојевић, Бранислав. 2016. „Морални крсташки поход државе на спаваћу собу - прекршај проституције у новом ЗОЈРМ.” *Зборник радова правног факултета у Новом Саду* 50 (2): 493-512.
15. Суботин, Мара. 2018. „Утицај социјалне патологије на безбедност државе и друштва са освртом на кривичноправну регулативу.” Докторска дисертација. Универзитет Привредна академија у Новом Саду: Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду.
16. Стевановић, Зоран. 2011. „Проституција: изопаченост и/или бизнис.” У *Криминал и државна реакција: феноменологија, могућности, перспективе*, ур. Лепосава Крон и Бранислав Кнежић, 279-288. Београд: Институт за криминолошку и социолошку истраживања.
17. Стевановић, Зоран. 2013. *Социјалне девијације и друштвена реакција*. Београд: Институт за криминолошку и социолошку истраживања.
18. Шкулић, Милан. 2018. *Организовани криминализам*. Београд: ЈП „Службени гласник”.
19. Шкулић, Милан. 2019. *Кривична дела против полне слободе*. Београд: ЈП „Службени гласник”.
20. Шпадијер-Цинић, Јелена. 1988. *Социјална патологија*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

NORMATIVE REGULATION OF PROSTITUTION IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary: Prostitution as a social phenomenon has been present in different forms and shapes of manifestation for centuries, adapting itself to various societal reactions that attempted to control it or eradicate it. Prostitution is present in the society regardless of a particular social class, nationality/ethnicity or territory, and

therefore, different states apply different measures and regimes to repress or control this type of conduct. The notions on which the prohibitionist regime of prostitution is based prevail among the scholars, regarding prostitution as a form of social anomaly and immoral, deviant behavior given that the sexual practices of two people come down to commodity-money relations.

The main subject of this paper is the legal regulation of prostitution in the Republic of Serbia, as well as the analysis of legal regimes that regulate prostitution in the comparative law. In 2016, in the legislation of the Republic of Serbia, the law on public order and peace brought a novelty when it comes to regulating prostitution by adding a new form of action of committing the violation. The law now also prescribes the sanctioning of persons who use this type of sexual services.

Key words: prostitution, violation, deviant conduct, Law on public order and peace, Criminal law

